

سیاه‌نمایی از ایران

کیومرث اشترینان

در روزهای گذشته برنامه اینترنتی «آزاد» با محدودیت‌های قضائی مواجه شد و هم‌زمان طرحی در دستور کار مجلس قرار گرفت که به طرز شگفت‌آوری محدودیت‌های بی‌وجهی برای فعالیت‌های علمی کشور پدید می‌آورد. گویی محدودیت نقد سیاسی به محدودیت‌های نقد سیاستی ارتقا پیدا کرده است. این محدودیت‌ها نظام فکری، دانشگاهی و تولید علم را مختل می‌کند؛ نظام سیاست‌گذاری را از موهبت نقد خبرگی محروم می‌کند؛ حرص و کینه فراوان می‌آفریند؛ پیکار سیاسی را به پایین‌ترین و بی‌پرواثرین لایه‌های اجتماعی می‌کشاند؛ مبارزان سیاسی زرد تولید می‌کند و می‌تواند به بخشی از پروژه «غیرانسانی جلوه‌دادن ایران» (سیاه‌نمایی از ایران) در سطح بین‌الملل تبدیل شود. برخی رسانه‌های خارجی که با مستقیما وابسته به قدرت‌های سرمایه‌داری هستند یا به‌طور غیرمستقیم و از روی نژادپرستی فرهنگی در خدمت قدرت‌های جنگ‌طلب‌اند، در حال شکل‌دادن به نوعی چارچوب روایی هستند که می‌توان آن را با مفهوم «غیرانسانی‌سازی ایران و جمهوری اسلامی» (dehumanization) تحلیل کرد. منظور از غیرانسانی‌سازی صرفا ارائه تصویری منفی از ایران نیست؛ بلکه فرایندی است که در آن یک ملت یا جامعه به‌گونه‌ای بازنمایی می‌شود که رنج، حقوق، زندگی و کرامت اعضای آن در افکار عمومی جهانی کم‌اهمیت یا فاقد ارزش اخلاقی جلوه‌کند تا خشونت علیه آنان توجیه شود؛ در اینجا تفکیک رژیم سیاسی از مردم و ایران مقدور نیست. معمولا پیش از آغاز هر جنگی این پروژه از سوی آمریکا و اسرائیل دنبال می‌شود؛ مثلا ادعاهای مربوط به داشتن سلاح‌های کشتار جمعی صدام یا پوشش خبری گسترده از حمله حماس به اسرائیل از این سنخ بود. در رابطه با ایران، بزرگ‌نمایی شمار کشته‌شدگان اعتراضات سال گذشته به ۵۰ هزار نفر نیز چهره‌ای غیرانسانی از جمهوری اسلامی نشان داد تا حمله تجاوزکاران به آن مشروع شمرده شود. این، توهم توطئه نیست و با بررسی ادبیات و واژگان کلیدی به کار گرفته‌شده، شمار پوشش اخبار و شواهد آماری دیگری قابل تأیید است. این پروژه از دو سو تغذیه می‌شود؛ یکی از سوی برخی کارگزاران فارسی‌زبان رسانه‌های خارجی و از دیگر سو اقداماتی که در داخل صورت می‌گیرد و برای این پروژه خوراک تبلیغاتی فراهم می‌شود. آن‌گاه که رسانه‌ای اینترنتی که امکان گفت‌وگوی آزاد نجبان ایرانی و عرصه‌ای عمومی برای نقد و بررسی سیاست‌ها را فراهم کرده، با محدودیت مواجه می‌شود و آن‌گاه که به نام مبارزه با نفوذ، نظام دانشگاهی تخریب می‌شود، در واقع خواسته یا ناخواسته بخشی از پروژه بازنمایی غیرانسانی ایران به انجام می‌رسد.

بییند در این طرح چه کرده‌اند؟

آن‌گاه که قاضی حکمی صادر می‌کند، می‌تواند مستند قانونی مورد نظر را به شقوق مختلفی تقسیم کند و برای هر یک حکم صادر کند. بنابراین تقطیع حقوقی آن ماده، به‌ویژه اگر آن ماده طولانی باشد، ضروری است. یک تقطیع منطقی مستخرج از ماده ۱۷ طرح (از نسخه‌ای که در سایت خانه ملت آمده است) چنین است: «هرکس (با علم به اینکه؟) تحت آموزش و... کارگزار بیگانه پیشنهادت سیاسی یا تقنینی یا اجرایی پیشنهاد دهد که منجر به مخدوش‌شدن اعتماد مردم شود یا آرای مردم را به نفع گروه یا جریان خاصی جهت‌دهی کند، به حبس درجه یک تا ۳۰ سال محکوم می‌گردد.» «اصل قانونی‌بودن جرم و مجازات» یک بنیاد حقوقی است که برای جلوگیری از مجرم‌سازی گسترده مردمان وضع شده است. طرح مزبور این اصل عمومی در نظامات حقوقی را نقض می‌کند و بنای فرخ قانون را به مخروبه مشنوم بدل می‌کند. یعنی برای ضابط این امکان فراهم است که به صورت موسع هرگونه سخنی را در این چارچوب قرار دهد و دست قاضی باز است تا هر تفسیری را از متن سخنان و پیشنهادات کارشناسان و دانشگاهیان برگردد و دامنه‌ای وسیع تا ۳۰ سال زندان را به‌عنوان مجازات تعیین کند. چنین تفسیرهای موسعی از جرم و مجازات و «مجرمانگاری» مردمان، آنان را به سرکنشی وادار می‌کند تا جایی که بگویند «من ننگ را شکستم، وز عار توبه کردم». همچنین است بند ۷-۳ که «تدوین یا نشر کتاب و مجله و مقاله یا ارائه گزارش یا اطلاع‌ایا یا آمار یا اخذ پرسویه یا کمک هزینه‌های تحصیلی و فرصت‌های مطالعاتی یا هرگونه همکاری علمی و دانشگاهی دیگر»، عملا دامنه‌ای وسیع را در بر می‌گیرد. بگذریم از اینکه شمار جاسوس و نفوذی در دستگاه‌های دیگر عبرت‌آموز است و در این میان مگر سهم فعالیت‌های علمی چقدر است که چنین محدودیت‌هایی برپاشته شده است؟

یکشنبه ۱ شهریور ۱۴۰۵
۱۰ ربيع‌الاول ۱۴۴۸
۲۳ آگوست ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۵۷
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: خودفراموشی ناگزیر در روزگار بی‌گریز • مردم نگران گرسنگی نباشند • مشکل صدور گواهینامه موتورسیکلت برای زنان به‌زودی رفع می‌شود

گزارش «شرق» از یک پژوهش که از ریزش چشمگیر فرصت‌های بازار کار و خردشدن بنگاه‌های متوسط حکایت دارد

کوچک‌شدن سفره کار

گزارش تیتربیک را در صفحه ۳ بخوانید

پرونده

در گفت‌وگو با حامد وفایی عنوان شد

پکن راهبردی محتاطانه در پیش می‌گیرد

در گفت‌وگوی اسماعیل بشری با «شرق» مطرح شد

تحریم‌های جدید؛ روابط چین و ایران قطع نمی‌شود

یادداشت

آقای پزشکیان! این مثلث را از نورسم کنید

محمدجوادلسانی

در خاموشی حمل کنند، دیگر آن کسر از پِرها چه محلی از اعراب دارد؟ یعنی کسی در بدنه دولت نیست جواب‌گوی این رفتارها باشد؟ سکوت بیش از این جایز نیست، اقدامی انجام دهید. فردا مطمئن باشید این صندلی را ترک می‌کنید؛ سعی کنید نام خوبی از خود به یادگار بگذارید. بررسی صورت‌های مالی سال ۱۴۰۴ خورشیدی در سه بانک فعال و مشهور کشور نشان می‌دهد که متوسط حقوق ماهانه بین خودشان در دو بانک اول و دوم، رقم ۱۷۰ میلیون تومان و در سومی ۸۸ میلیون تومان بوده است. اما ماجرا فقط حقوق نیست؛ هر بانک برای کارکنان خود مانده تسهیلات میلیاردی هم در نظر می‌گیرد که برای بانک اول، ۱.۷ میلیارد، بانک دوم ۱.۶ میلیارد و بانک سوم ۱.۶ میلیارد تومان بوده است. تفاوت پرداخت‌ها در وزارتخانه‌های مختلف، همواره مورد انتقاد کارمندان این نهادها بوده است (نام بانک‌ها در آرشیو روزنامه محفوظ است). ضلع دوم این مثلث، نرخ‌های افزایشی تاکسی‌های اینترنتی است. شاید جناب پزشکیان یادشان باشد زمانی که در کسوت نمایندگی مجلس بودند، این تاکسی‌ها با رقم بسیار منصفانه‌ای کارشان را شروع کردند؛ طوری که با دانه‌پاشی موفق شدند تمامی آژانس‌های تاکسی در محلات گوناگون شهر را یکی‌یکی ورشکست کنند، زیرا تمایل مردم به پرداخت کمتر در آمد و رفت‌ها بود. اما اکنون که دیگر رقیب سنتی را از راه کنار زده‌اند، سرخود نرخ‌های سفر

یادداشت

احراز اقامت و گزارش یک بی‌تدبیری کوچک

ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

برای کشف و حل مشکلات پیش‌روی افکار عمومی می‌گذارم و بهترین شیوه برای افزایش آگاهی شهروندان و حضور آگاهانه آنها در ایام انتخابات است. از این‌رو، نگارنده ایایی ندارد از اینکه گاه به یک بی‌تدبیری کوچک بپردازد، حتی اگر مთمم به در بند نقض ایوان بودن شود. اما بپردازیم به آن بی‌تدبیری کوچک. چند روز پیش پیامکی برای برخی سرپرستان خانوار که فرزندشان سابقه اقامت در خارج از کشور داشته، ارسال شد که باید با مراجعه به دفاتر منتخب پیشخوان دولت، وضعیت اقامت عضو خانواده در داخل کشور را مشخص کنند تا بارانه او قطع نشود. بالطبع برخی از مخاطبان این پیامک با جست‌وجوی فهرست دفاتر پیشخوان منتخب، به دفتری در نزدیکی محله خودشان مراجعه کردند و با صرف چند ساعت وقت و مبالغی هزینه، درخواستی درباره اقامت افراد خانوار را ارسال کردند. اما چهار روز بعد معاون محترم وزارتخانه اعلام کرد فعلا نیازی به مراجعه به دفاتر پیشخوان دولت نیست و فقط کافی است سرپرستان خانوار با ارسال یک کد به شماره اعلامی، به سامانه املاک و اسکان مراجعه کرده و در صورت لزوم اطلاعاتشان را به‌روز کنند. بی‌تردید با این اعلام، باری از دوش سرپرستان خانوار برداشته شد؛ زیرا دیگر لازم نبود دو سه ساعت وقت و مبلغ درخور توجهی هزینه صرف کنند. نکته‌ای که اینجا مطرح می‌شود، آن است که با ارسال پیامک، گروهی از مخاطبان به دفاتر پیشخوان مراجعه کرده و وقت و هزینه خود را صرف کردند. اگر از همان ابتدا اعلام می‌شد که شهروندان می‌توانند با ارسال کد و مراجعه به سامانه، کارشان را انجام بدهند، نیازی به این صرف وقت و هزینه نبود.

بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه:

جنگ اقتصادی آمریکا علیه ایران، نقض حاکمیت ملی همه کشورهاست

۶

برگزیده‌ها

گزارش «شرق» از ماجرای ربایش‌های سریالی در سیستان و بلوچستان؛ از مهرشاد ۲۳ ساله تا ولی‌داد ۶۷ ساله

ردپای آدم‌رباها در زاهدان

۵

درباره «فلاکت روزمره» اثر هرتا مولر

میراث روانی جنگ

۷

کاهش حضور آمریکا و انتخابات فرانسه، آینده انسجام نظامی اروپا را با چالش روبه‌رو کرده است

کابوس تازه ناتو

۴

تازه‌ترین اظهارات درباره اسرای ایرانی در قطر و کویت

اسرای خلبان هرچه سریع‌تر به کشور بازگردانده شوند

۶

حمله خونین روسیه به «کریفی‌ربه»، فشار اوکراین بر متحدان را افزایش داده است

آزمون تازه حامیان کی‌یف

۴

نگاه

جزایر خلیج فارس و اهمیت راهبردی آنها

یادداشتی از مهدی زارع

۸

یادداشت

از چت‌بات تا عامل هوشمند انتخابی راهبردی برای آینده بانکداری

محمدرضا حسین‌زاده

مدیرعامل بانک اقتصادنوین

در صنعت بانکداری دیگر نمی‌توانیم هوش مصنوعی را صرفا در قالب یک چت‌بات یا ابزار پاسخ‌گویی به مشتری ببینیم. گام بعدی، حرکت به سمت عامل‌های هوشمند (AI Agents) است؛ سامانه‌هایی که می‌توانند شرایط را تحلیل کنند، اطلاعات مورد نیاز را از سامانه‌های مختلف دریافت کنند، پیشنهاد ارائه دهند و در چارچوب اختیارات مشخص، بخشی از فرایند را نیز اجرا کنند. از نگاه مدیریتی، اهمیت این تحول در آن است که هوش مصنوعی می‌تواند به تدریج از یک «ابزار پشتیبان» به یک همکار دیجیتال در بانک تبدیل شود. در حوزه مشتری، عامل هوشمند می‌تواند با درک سابقه تعاملات و وضعیت مشتری، خدمات را شخصی‌سازی کند. در عملیات، می‌تواند بخشی از فعالیت‌های تکراری مانند بررسی اولیه مدارک تسهیلات، تهیه خلاصه پرونده‌ها یا پاسخ‌گویی به کارکنان درباره مقررات و بخش‌نامه‌ها را بر عهده بگیرد. در حوزه ریسک و مبارزه با تقلب نیز می‌توان از عامل‌های هوشمند برای تحلیل مستمر رفتارهای تراکنشی، شناسایی الگوهای غیرعادی و ارجاع موارد مشکوک به کارشناسان استفاده کرد.

انالله وانا الیه راجعون

جناب آقای قادر باستانی تبریزی

درگذشت مادر گرامی‌تان را تسلیت

عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای

آن مرحومه، علو درجات و برای شما و

سایر بازماندگان صبر و اجر آرزو مندیم.

روزنامه شرق

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه

۵ صفحه